

УДК: 37.013.42:364.08

Професійна компетентність соціальних працівників: методи управління

В.В. ДУДАРЬОВ

Запорізький національний технічний університет, м. Запоріжжя, Україна,
E-mail: Dudarevv@rambler.ru**Авторське резюме**

У статті актуалізовано проблему професійної компетентності соціальних працівників. Обґрунтовано, що пошук шляхів оптимізації професійної підготовки фахівців для системи соціального захисту населення лежить у руслі загальнодидактичних проблем педагогіки вищої школи. Здійснено теоретичний аналіз поглядів вітчизняних і зарубіжних вчених, які займаються проблематикою професійної компетентності соціальних працівників. Надано визначення понять «компетентність» та «професійна компетентність». Визначено основні компоненти професійної компетентності соціальних працівників: мотиваційний (психологічна готовність до професійної діяльності); ціннісно-смысловий (спрямованість, ціннісні орієнтації, смисли); когнітивно-професійний (загальна культура, письменність, професійна освіченість); дієво-професійний (робота з людьми на різних соціальних рівнях, робота з інформацією, досягнення результатів і т.п.); аутопсихологічний (особистісна і професійна рефлексія); регулятивний (емоційно-вольова саморегуляція). Розглянуто загальну структуру і змістові критерії професійної компетентності соціального працівника. Надано характеристику інноваційних форм і методів управління професійною компетентністю соціальних працівників (case-study, соціально-психологічний тренінг). Визначено умови успішності підготовки соціального працівника у вищому навчальному закладі. Зроблено висновки за результатами дослідження та визначено перспективні напрямки подільних наукових розвідок з напрямків, що стосуються предмета розгляду.

Ключові слова: соціальна робота, соціальний працівник, компетентність, професійна компетентність, методи управління, case-study, тренінг.

Professional competence of social workers': management methods

V.V. DUDARYOV

Zaporozhya national technical university, Zaporozhye, Ukraine, E-mail: Dudarevv@rambler.ru

Abstract

In the article the problem of social workers' professional competence is actualized. It is proved that finding ways to optimize the specialists for social welfare system professional training is in line with common didactic problems of the high school pedagogies. The theoretical analysis of Ukrainian and foreign scientists' works connected with the aspects of social workers' professional competence is done. The definition of «competence» and «professional competence» is given. The main components of social workers' professional competence are defined. These are: motivation (psychological readiness to professional activity); value and semantic (orientation, values, meanings); cognitive and professional (general culture, literacy, vocational education); action and professional (work with people at different social levels, work with information, achievement, etc.); auto-psychological (personal and professional reflection); regulatory (emotional and volitional self-regulation). The general structure and content criteria of social worker's professional competence are under analysis. The characteristic of innovative forms and methods of social workers' professional competence management (such as case-study, socio-psychological training) is given. The causes for social workers' successful training in high school are defined. The conclusions of the study are made and promising areas for future studies of the issues related to the subject under consideration are defined.

Keywords: social work, social worker, competence, professional competence, management methods, case-study, training.

Постановка проблеми. Підготовка професійних працівників соціальної сфери – одне з головних завдань у системі соціальної освіти. Вона потребує нового погляду і наукового обґрунтування цілісної дидактичної системи підготовки соціальних педагогів, пошуку форм і засобів навчання і самонавчання, адекватних вимогам до рівня підготовки професіонала. Знаючи, що проблему оптимізації вузівської підготовки фахівця активно досліджують відносно соціально-значущих професій (педагогі, соціальні педагогі, психологи, соціологи та ін.). Пошук шляхів оптимізації професійної підготовки фахівців для системи соціального

захисту населення лежить у руслі загальнодидактичних проблем педагогіки вищої школи.

Як свідчать психолого-педагогічні дослідження вітчизняних і зарубіжних учених і практиків, готовність майбутнього фахівця до самостійної діяльності не можна розглядати поза зв'язком з професійною компетентністю соціального працівника. Оскільки, з одного боку, професійні риси суб'єкта діяльності розглядають у контексті вияву психологічних особливостей особистості, необхідних для засвоєння спеціальних знань, умінь і навиків, що забезпечують необхідну ефективність професійної праці (А. Деркач, Н. Кузьміна). З іншо-

© В.В. Дударьов, 2015

го – комплекс вимог (динамічності розвитку, системності і комплексності підтримки, що надається, її адресний характер та ін.), що ставлять до сучасної соціальної роботи, в цілому може бути досягнутий тільки внаслідок забезпечення компетентності як у діяльності відповідних служб, так і окремого соціального працівника (Б. Боденко, Н. Гарашкіна, Т. Дьячек, І. Зимняя та ін.).

Аналіз досліджень і публікацій. Поняття професійна компетентність розглядали на різних рівнях і під різними кутами зору вітчизняні й зарубіжні науковці. Серед них: В.Болотов, В.Сериков, В.Ковальчук, Н.Копилова, К.Корсак, Н.Кузьміна, А.Маркова, О.Овчарук, І.Тараненко, А.Михайличенко, В.Аніщенко, А.Хуторський, Е.Шорт, М.Потапчук, Д.Сафін, В.Журавльова, В.Тимченко, І.Томчук, М.Теплов, Дж.Рамен, О.Деркач, И.Огарева, Ю.Поваренков, Л.Петровская, Л.Берестова, И.Єліна, В.Заєкіна, И.Кулькова, Т.Єгорова, И.Дроздова, Т.Жаворонкова та ін.

Теоретичний аналіз поглядів вітчизняних і зарубіжних вчених, які займаються проблематикою професійної компетентності соціальних працівників (Л.Анциферова, Ю.Варданян, П.Вейл, І.Клімкович, Н.Кузьміна, О.Маркова, Ф.Мерн, Л.Мітіна, В.Огарев), виявив, що при всій різноманітності позицій авторів виявляються загальні положення, відповідні логіці нашого дослідження.

По-перше, вироблено єдине смислове поле концепції компетентності взагалі і професійної компетентності зокрема, в якому професійна компетентність розглядається як сукупна, цілісна характеристика (якість, властивість) особистості, що інтегрує в собі окремі парціальні складові (компоненти, компетенції).

По-друге, професійна компетентність визначається як проявлені на практиці прагнення і здатність (готовність) реалізувати свій потенціал (знання, вміння, навички, досвід, особові якості) для успішної продуктивної діяльності в професійній сфері, усвідомлення соціальної значущості і особистої відповідальності за результати цієї діяльності, необхідності її постійного вдосконалення.

По-третє, становлення професійної компетентності може ефективно здійснюватися в процесі безперервної професійної освіти. У більшості країн зміст професійної компетентності соціального працівника включає як рівні базової і спеціальної освіти, так і вміння акумулювати широкий досвід у практичній діяльності, формування професійних умінь і навичок.

Мета дослідження – визначити структуру професійної компетентності соціального працівника і надати характеристику інноваційних форм і методів управління нею.

Виклад основного матеріалу. Поняття «компетентність» (лат. *competentia*, від

compro – спільно добиваюся, досягаю, відповідаю, підходжу) у словниках трактується як «володіння знаннями, що дозволяють судити про що-небудь», «обізнаність у чому-небудь», «авторитетність, повноправність» тощо. Або у широкому сенсі слова, «компетентний» (лат. *competens, competentis* – здатний) – означає той, що «знає, досвідчений у певній галузі»; «що має право відповідно до своїх знань судити про будь-що».

Компетентність, вважає О.Ігнат'єва, вищий ступінь володіння знаннями або прояв знань [7]. Н.Брюханова під компетентністю розуміє властивість професіонала, яка вказує на його спроможність доцільно і ефективно діяти за певних обставин, тобто реалізовувати певні групи досвідних надбань стосовно тих чи інших напрямів чи етапів здійснення діяльності, зокрема професійної діяльності [4].

Як якісну інтегровану характеристику особистості, що визначає ступінь володіння нею сукупністю професійних і соціально значущих якостей, які набуті в процесі освіти і служать ефективним механізмом реалізації індивідуальних ціннісних потреб, розглядає компетентність Е.Царькова [11]. Під компетентністю І.Зимняя розуміє «актуальну, особистісну якість, що формується, інтелектуально і особистісно обумовлену соціально-професійну характеристику людини, що ґрунтується на знаннях» [6].

Професійна компетентність, на думку О.Деркача, це єдиний комплекс знань, умінь і навичок, психологічних особливостей (якостей), професійних позицій та акмеологічних варіантів [1]. У контексті досліджень Н.Пов'якель, професійну компетентність розглядають як інтегральну характеристику професіоналізму, яка дозволяє визначити рівень підготовленості та здатність особистості успішно вирішувати професійні завдання і виконувати професійні обов'язки. Тому професійна компетентність виступає як основний компонент професіоналізму і визначальний фактор успішності реалізації соціальних та життєдіяльних функцій фахівця [9].

Підвищення значущості соціальної освіти і особливо якісної професійної підготовки працівників соціальної сфери на сучасному етапі політичного і соціально-економічного розвитку в нашій країні пов'язане з появою великої групи людей, що потребують висококваліфікованої соціально-психологічної допомоги фахівців-професіоналів. У цьому зв'язку сучасна стратегія соціальної політики держави у сфері освіти спрямована на створення багаторівневої системи професійної підготовки кадрів, здатної забезпечити суспільство професійними фахівцями в сфері соціально-допомогаючої діяльності.

Дослідники не єдині в думці щодо структури професійної компетентності соціального

працівника і називають понад півтора десятка її складових, зокрема:

- ерудованість у сфері політики, економіки, соціального розвитку, культури;
- знання теоретичних підстав професії;
- уміння виконувати професійно зумовлені дії;
- уміння ухвалювати рішення і відповідати за їх наслідки;
- здатність викликати інтерес суспільства до результатів своєї професійної діяльності;
- комунікабельність;
- професійний такт і делікатність;
- емоційна стійкість і готовність до психологічних навантажень;
- толерантність, доброзичливість і увага до людей та ін. [10].

Близький до цієї позиції погляд І.Зимньої, яка стосовно соціального працівника визначила такі компоненти професійної компетентності [6]:

1) співвідноситься з власне особистою характеристикою соціального працівника; її критерієм є відповідність гуманістичного потенціалу особи певному виду діяльності;

2) охоплює спеціальні знання і вміння не тільки у вузькопрофесійних питаннях, але і в тих сферах, які прямо або побічно пов'язані з вирішенням професійних завдань;

3) охоплює уміння налагоджувати адекватні міжособові і конвенційні взаємини в різних ситуаціях спілкування.

Інший аспект у композиції структури професійної компетентності фахівця соціальної сфери подано у працях Ф. Мухаметзянової:

- соціально-правова компетентність – знання і вміння в сфері взаємодії з суспільними інститутами і людьми, а також володіння прийомом професійного спілкування і поведінки;
- спеціальна компетентність – підготовленість до самостійного виконання конкретних видів діяльності, уміння вирішувати типові професійні завдання і оцінювати результати своєї праці, здатність самостійно набувати нових знань і умінь за фахом;

– персональна компетентність – здатність до постійного професійного зростання і підвищення кваліфікації, а також реалізації себе в професійній діяльності;

– аутокомпетентність – адекватне уявлення про свої соціально-професійні характеристики і володіння технологіями подолання професійних деструкцій;

– екстремальна компетентність – здатність діяти в екстремальних ситуаціях [8].

Отже, більшість дослідників у структуру професійної компетентності соціального працівника включають необхідні в його професійній діяльності знання, уміння, навички, позиції (установки, орієнтації, оцінки), що збігається з розумінням категорії «професійна

компетентність спеціаліста». На основі змістового аналізу функцій спеціаліста ми зможемо виявити критерії і рівні сформованості професійної компетентності спеціаліста соціальної роботи. При цьому показниками будуть виступати адекватні цим функціям знання, уміння і навички, які є основними складовими професійної компетентності спеціаліста соціальної сфери.

Таблиця 1

Загальна структура і змістові критерії професійної компетентності соціального працівника

Компоненти	Загальна функція професійної компетентності
Мотиваційний	Психологічна готовність до професійної діяльності в складних соціальних умовах
Ціннісно-смысловий	Соціальна схильність до роботи з людьми Сприйняття загальнолюдських і професійно значимих цінностей
Когнітивно-професійний	Наявність базових і специфічних знань
Дієво-професійний	Робота з людьми: управління відносинами Робота з людьми: робота в команді Робота з людьми: вплив Робота з інформацією: збір і аналіз інформації Досягнення результатів: визначення проблем і прийняття рішень Досягнення результатів: орієнтація на результат
Аутопсихологічний	Особистісна і професійна рефлексія
Регулятивний	Вольова саморегуляція в професійно-особистісній сфері

Виходячи з цього, можна представити професійну компетентність соціального працівника в її компонентах: мотиваційний (психологічна готовність до професійної діяльності); ціннісно-смысловий (спрямованість, ціннісні орієнтації, смисли); когнітивно-професійний (загальна культура, письменність, професійна освіченість); дієво-професійний (робота з людьми на різних соціальних рівнях, робота з інформацією, досягнення результатів і т.п.); аутопсихологічний (особистісна і професійна рефлексія); регулятивний (емоційно-вольова саморегуляція).

Серед сучасних методів і форм управління компетентністю соціальних працівників виступають: перепідготовка, участь у семінарах, освітня технологія case-study, тренінгові про-

грами, майстер-класи. Розглянемо деякі з них.

У сучасних умовах від майбутніх фахівців потрібні не стільки наявність певного набору професійних знань в тій або іншій сфері діяльності, скільки практичні уміння і навички, що забезпечують готовність виконувати професійні завдання і функції в різних, деколи навіть нестандартних ситуаціях. Таким потенціалом володіють активні методи і технології навчання, які направлені на формування умінь і навичок самостійно здобувати і структурувати необхідну інформацію, вичленяти проблеми і шукати шляхи їх раціонального рішення, критично аналізувати одержувані знання і застосовувати їх для реалізації знов поставлених завдань. До числа таких технологій входить освітня технологія case-study. Метою навчання за допомогою даної технології є формування фахівця, здібного до інформаційно-аналітичної роботи прикладного характеру, що володіє методами: збору, обробки і аналізу складного комплексу інформації, готового постійно удосконалювати навички аналізу і оцінки, що уміє зіставляти факти, визначати симптоми тієї або іншої проблеми, виявляти причини їх появи, аналізувати можливі варіанти рішення проблемної ситуації і реалізовувати оптимальні рішення. Case-study як освітня технологія широко застосовується в зарубіжній практиці бізнес-освіти, де одержала завершену методологічну основу і придбала популярність. У меншій мірі технології кейса використовуються в системі соціальної освіти, і зокрема в професійній підготовці соціальних працівників. Разом з тим, згідно з державним освітнім стандартом вищої професійної освіти по напрямку підготовки «Соціальна робота», соціальний працівник у процесі навчання повинен оволодіти такими професійними компетенціями, як:

- готовність до забезпечення соціального захисту, допомоги і підтримки, надання соціальних послуг окремим особам і соціальним групам;

- готовність вирішувати проблеми клієнта шляхом залучення відповідних фахівців, мобілізації власних сил, фізичних, психічних і соціальних ресурсів клієнта;

- здатність цілеспрямовано й ефективно реалізовувати сучасні технології психосоціальної, структурної і комплексно орієнтованої соціальної роботи, медико-соціальної допомоги населення;

- здібність до компетентного використання законодавчих і інших нормативних актів федерального і регіонального рівнів;

- здатність виявляти, формулювати і вирішувати проблеми у сфері психосоціальної, структурної і комплексно орієнтованої соціальної роботи, медико-соціальної допомоги і ін.

Дія case-study на формування професійних компетенцій соціальних працівників у даний час потребує додаткових досліджень. Суть

освітньої технології case-study полягає в тому, що на занятті пропонується осмислити реальну життєву ситуацію (зафіксовану певним чином у вигляді кейса), що не тільки відображає в своєму описі проблему, але й актуалізує певний досвід і комплекс знань, які необхідно застосувати або застосувати при вирішенні даної проблеми. Під кейсом в даному випадку розуміється опис конкретної ситуації, яка була в професійній практиці і містить в собі деяку проблему, що вимагає дозволу. Це свого роду інструмент, за допомогою якого в учбову аудиторію привноситься частина реального життя, реальна ситуація, над якою належить працювати і представити обгрунтоване рішення [2-3]. Іншою сучасною формою управління професійною компетентністю соціальних працівників є навчальний тренінг. Навчальний тренінг – це форма активного навчання, спрямована на оволодіння учасниками певними знаннями, технологіями, навичками та інформацією; під час навчання фахівці виконують тренінгові вправи адаптовані до майбутньої професійної діяльності під керівництвом викладача-тренера на основі спеціально підготовлених інструктивно-методичних матеріалів відповідних сучасним вимогам до професійної діяльності. Тренінги дають змогу реалізувати потребу фахівців у спілкуванні, груповій взаємодії, прямому й опосередкованому впливі на інших людей. Особливої актуальності у контексті досліджуваної проблеми набуває наукова позиція Т. Гери. Науковець твердить, що «ідеєю організації професійно зорієнтованого тренінгу є використання тренінгової групи не лише для навчання, але й психотерапевтичної роботи з кожним учасником на основі групової динаміки [5].

Проведення тренінгів передбачає інформування про певні соціально-педагогічні явища; здобуття учасниками професійно значущих знань та умінь; формування навичок співпраці (наприклад, робота у закладах пенітенціарного типу, метою яких має бути: формування адекватного сприйняття засуджених, подолання страху, вироблення адекватного сприйняття системи соціального ранжування у закладах пенітенціарного типу, вироблення навичок саморегуляції тощо) і толерантного ставлення до осіб, які їх оточують; формування навичок комунікативної взаємодії; презентації та відстоювання власної соціально-педагогічної позиції; формування вмінь адекватно оцінювати власні можливості, переборювати труднощі і шукати шляхи самовдосконалення та конструктивного розв'язання проблемних і конфліктних ситуацій; виховання емоційної культури.

Але важливим аспектом управління компетентністю соціального працівника є його підготовка в вищому навчальному закладі. Щоб цей процес був ефективним, необхідно в освітньому процесі дотримуватися наступних умов:

розробка навчальних планів і програм за спеціальними дисциплінами на основі сучасних наукових поглядів на теорію соціальної роботи, з орієнтацією на цінності соціальної роботи як професійної діяльності; обов'язковість вивчення досвіду соціальної роботи у всіх спеціальних дисциплінах і спецкурсах; розкриття змісту ефективної професійної діяльності соціального працівника у всіх видах навчальної роботи у ВНЗ; усвідомлення суб'єктивної позиції майбутнім соціальним працівником; забезпечення взаємозв'язку змістовно-процесуальної підготовки й внутрішньо-особистісного формування готовності студентів до соціальної роботи; розвиток таких особистісних якостей у студентів, як орієнтація на людину, вміння ефективно взаємодіяти з іншою людиною й позитивно спілкування з нею, прагнення до професійного самовдосконалення, творчого характеру праці; формування у студентів потреб і інтересів у підготовці себе до професійної діяльності, їх участі в науково-дослідній роботі в галузі соці-

альної роботи й суміжних дисциплін; надання студентам можливості участі у волонтерській діяльності; здійснення спеціальної підготовки співробітників закладів соціальної сфери до приймання практикантів, орієнтація їх на контакти й взаємне співробітництво.

Лише при створенні цих умов в освітньому процесі можна сподіватися, що майбутня професійна діяльність студентів за фахом «соціальна робота» виявиться ефективною.

Висновки. Професійна компетентність соціального працівника представляє інтегральну систему професійно-значимих (когнітивних), мотиваційних і особистісних компонентів. Формування професійної компетентності залежить як від рівня підготовленості до роботи в соціальній сфері, так і готовності постійно вдосконалювати свій професіоналізм. У цьому аспекті ефективними методами і формами управління професійною компетентністю виступають майстер-класи, case-study і тренінгові програми.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Акмеология [Текст] / Под общ. ред. А.А. Деркача. – М.: Изд-во РАГС, 2002. – 650 с.
2. Антипова М.В. Метод кейсов (case study) [Текст] / М.В. Антипова. – М.: Мариинско-Посадский филиал ФГБУ ВПО «МарГТУ», 2011. – 121 с.
3. Баев П.А. Практикум по методике Case-study: учеб. пособие [Текст] / П.А. Баев. – Иркутск: РИО НЦ РВХ ВСНЦ СО РАМН, 2008. – 210 с.
4. Брюханова Н. Підходи до розуміння компетентності та компетенції в освіті [Текст] / Н. Брюханова // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2007. – № 4. – С. 40-49.
5. Гера Т.І. Психотерапевтичні засади організації професійно зорієнтованого тренінгу майбутніх інженерів-педагогів [Текст] / Т.І. Гера // Інноваційні підходи до науки ХХІ століття: зб. наук. праць і матеріалів міжнарод. наук.-практ. конф. (27 квітня 2012 року) / гол. ред. В.С. Рижиков. – Кіровоград : Науково-дослідний центр інноваційних технологій, 2012. – С. 267.
6. Зимняя И.А. Компетентностный подход. Каково его место в системе современных подходов к проблемам образования? (теоретико-методологический аспект) [Текст] / И.А. Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2006. – № 8. – С. 20-26.
7. Игнатъева Е.О менеджменте знаний и неявном знании в образовании [Текст] / Е.О. Игнатъева // Высшее образование в России. – 2006. – № 12. – С. 36-41.
8. Мухаметзянова Ф.Ш. Теория и практика дистанционной подготовки специалиста социальной сферы в регионе [Текст] / Ф.Ш. Мухаметзянова. – Казань: Наука, 2002. – 321 с.
9. Пов'якель Н.І. Професіогенез саморегуляції мислення практичного психолога: Монографія [Текст] / Н.І. Пов'якель. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2003. – 295 с.
10. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация [Текст] / Дж. Равен. – М.: Академия, 2002. – 368 с.
11. Царькова Е.А. Компетентность в контексте модернизации профобразования [Текст] / Е.А. Царькова // Профессиональное образование. – 2004. – № 6. – С. 5-6.

Стаття надійшла до редакції 23.02.2015

REFERENCES:

1. Akmeologiya (Akmeology), Moscow, 2002, 650 p.
2. Antipova, M.V. Metod kejsov (case study) (Cases method (case study)), Moscow, 2011, 121 p.
3. Bajev, P.A. Praktikum po metodike Case-study (Practical work on Case-study methodic), Irkutsk, 2008, 210 p.
4. Briukhanova, N. Pidhody do rozuminnya kompetentnosti ta kompetencyi v osviti (Approaches to competence and competences in education understanding) // *Pedagogika i psykholohiya profesijnoyi osvity*, 2007, no 4, pp. 40-49.
5. Gera, T.I. Psyhoterapevtychni zasady organizatsiyi profesijno zoriyentovanogo treningu majbutnikh inzheneriv-pedagogiv (Psychotherapeutic principles of professionally oriented training of future engineers and teachers) // *Innovacijni pidhody do nauky XXI stolitti: zb. nauk. prats` i materialiv mizhnarod. nauk.-prakt. konf. (27 kvitnya 2012 roku) / gol. red. V.S. Ryzhykov. Kirovograd, 2012, p. 267.*
6. Zimniaya, I.A. Kompetentnostnyj podhod. Kakovo ego mesto v sisteme sovremennykh podhodov k problemam obrazovaniya? (teoretiko-metodologicheskij aspekt) (Competence approach. What is its place in the modern ap-

proaches to education? (theoretical and methodological aspect)) // *Vyssheje obrazovaniye segodnia*, 2006, no 8, pp.20–26.

7. *Ignatjeva, E.O.* menedzhmente znaniy i neyavnom znanii v obrazovanii (On the knowledge management and tacit knowledge in education) // *Vyssheje obrazovaniye v Rossii*, 2006, no 12, pp.36–41.

8. *Mukhametzianova, F.Sh.* Teoriya i praktyka dystancyonnoj podgotovki specyalista socyal`noj sfery v regione (Theory and practice of distance training of the social sphere in the region). Kazan', 2002, 321 p.

9. *Pov'yakel', N.I.* Profesiogenez samoregulyaciyi myslennyya praktychnogo psykhhologa (Professional genesis of psychologist thinking self-management). Kyiv, 2003, 295 p.

10. *Raven, Dzh.* Kompetentnost' v sovremennom obshhestve: vyjavleniye, razvitije i realizacyja (Competence in modern society: the identification, development and implementation). Moscow, 2002, 368 p.

11. *Czar`kova, E.A.* Kompetentnost' v kontekste modernizaciyi profobrazovaniya (Competence in the context of the professional school modernization) // *Professional`noie obrazovaniye*, 2004, no 6, pp. 5–6.

Дударьов Віталій Валентинович - кандидат політичних наук, доцент
Запорізький національний технічний університет
Адреса: 69063, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 64
E-mail: Dudarevv@rambler.ru

Dudaryov Vitaliy Valentynovich – PhD in political science, associate professor
Zaporozhya national technical university
Address: 64, Zhukovs'ky Str., Zaporozhye, 69063, Ukraine
E-mail: Dudarevv@rambler.ru